

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2017/1 LSF 147 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af straffeloven (Selvstændig bestemmelse om hvidvask)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2017-731-0010

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Selvstændig bestemmelse om hvidvask)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, som ændret ved § 1 i lov nr. 1402 af 5. december 2017 og § 1 i lov nr. 1680 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 290, *stk. 1*, indsættes efter »af en strafbar lovovertrædelse«: », medmindre forholdet er omfattet af § 290 a«.

2. Efter § 290 indsættes:

»§ 290 a. For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

- 1. Indledning**
- 2. Lovforslagets hovedpunkter**
 - 2.1. Gældende ret**
 - 2.2. Justitsministeriets overvejelser**
 - 2.2.1. Straffelovsbestemmelse om hvidvask**
 - 2.2.2. Selvhvidvask**
 - 2.2.3. Strafferammerne**
 - 2.3. Lovforslagets udformning**
- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 6. Miljømæssige konsekvenser**
- 7. Forholdet til EU-retten**
- 8. Hørte myndigheder og organisationer mv.**
- 9. Sammenfattende skema**

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at styrke den strafferetlige indsats mod hvidvask.

Det foreslås at udskille en del af hæleribestemmelsen til en selvstændig bestemmelse om hvidvask, sådan at straffeloven fremover vil indeholde en bestemmelse om hvidvask.

Den foreslåede hvidvaskbestemmelse tager sigte på hvidvask af penge, både når det direkte udbytte af førforbrydelsen er penge, og når et udbytte i andet end penge er blevet omsat til penge, som derefter hvidvaskes.

Den foreslåede hvidvaskbestemmelse tager derimod ikke sigte på den første omsætning til penge eller håndtering i øvrigt af et udbytte, som består i andet end penge. Det gælder eksempelvis køb og salg eller udlejning af genstande, som er stjålet eller i øvrigt fravendt nogen ved en strafbar lovovertrædelse, såvel som transport eller opbevaring af sådanne genstande. Handlinger af denne karakter vil dermed uændret være omfattet af den gældende hæleribestemmelse.

Der er som udgangspunkt ikke tale om, at nye forhold kriminaliseres. I modsætning til den gældende hæleribestemmelse omfatter den foreslåede hvidvaskbestemmelse dog også handlinger, som gerningsmanden til førforbrydelsen selv foretager. I forhold til gerningsmanden til førforbrydelsen er forslaget således udtryk for en vis nykriminalisering. I praksis vil gerningsmanden til førforbrydelsen navnlig kunne straffes efter den foreslåede hvidvaskbestemmelse, hvis de hvidvaskhandling, den pågældende har foretaget, går væsentligt ud over sædvanlig håndtering af udbyttet af en lovovertrædelse.

Det foreslås endvidere at forhøje den øvre strafferamme for hvidvask af særligt grov beskaffenhed fra 6 år til 8 år for at sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf også i de allergroveste tilfælde af hvidvask.

Lovforslaget indgår i opfølgningen på aftale af 21. juni 2017 om styrket indsats mv. i den finansielle sektor indgået mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Gældende ret

Hvidvaskloven indeholder regler om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Derimod er det ikke hvidvaskloven, men straffeloven, der kriminaliserer hvidvask.

Hvidvask forstås i hvidvaskloven som uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i økonomisk udbytte eller midler, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, eller uberettiget at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på anden måde efterfølgende virke til at sikre det økonomiske udbytte eller midlerne fra en strafbar lovovertrædelse.

Straffeloven anvender ikke udtrykket hvidvask, men derimod hæleri, der ifølge straffelovens § 290 omfatter den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse.

Hæleri straffes som udgangspunkt med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. § 290, stk. 1.

Straffen for hæleri kan dog stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået, jf. § 290, stk. 2.

Den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester, straffes ikke, jf. § 290, stk. 3.

Hvidvasklovens definition af hvidvask adskiller sig sprogligt fra straffelovens definition af hæleri ved at nævne »midler« ved siden af »udbytte«.

Det fremgår imidlertid af hvidvasklovens forarbejder, at hvidvask fortsat skal forstås i overensstemmelse med straffelovens § 290, og at der med forslaget om at medtage »midler« ikke var tiltænkt en ændring i den eksisterende retstilstand (jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 41 som fremsat, side 83).

Hvidvasklovens definition af hvidvask adskiller sig endvidere indholdsmæssigt fra straffelovens definition af hæleri, fordi hvidvaskloven også omfatter såkaldt selvhvidvask, hvor gerningsmanden til en strafbar handling efterfølgende hvidvasker udbyttet fra den strafbare handling.

Når hæleri således ikke efter den gældende bestemmelse omfatter selvhvidvask, er det udtryk for den principielle tilgang, at når en gerningsmand straffes for en lovovertrædelse, som har givet et udbytte, omfatter denne straf også, at gerningsmanden har opnået det pågældende udbytte. Når gerningsmanden

derefter foretager handlinger, der har til formål at realisere udbyttet, eksempelvis ved at sælge tyvekosterne, begår gerningsmanden ikke efter de gældende regler en ny strafbar handling, medmindre der eksempelvis er tale om dokumentfalsk eller bedrageri over for køberen.

Når hvidvaskloven også omfatter selvhvidvask, hænger det sammen med, at hvidvaskloven angår forebyggende foranstaltninger mod hvidvask, hvor der er samme behov for eksempelvis at få underretninger til brug for kriminalitetsbekæmpelsen, hvad enten det er den oprindelige gerningsmand eller en tredje-mand, der hvidvasker (jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 41 som fremsat, side 84).

2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.1. Straffelovsbestemmelse om hvidvask

2.2.1.1. Straffeloven anvender traditionelt udtrykket hæleri om den efterfølgende modtagelse af eller bistand til at sikre en anden udbyttet fra en strafbar handling.

Hæleri betegnede oprindeligt at modtage eller skjule stjålne genstande.

Allerede med straffeloven af 1930, der trådte i kraft den 1. januar 1933, blev hæleriforbrydelsen imidlertid udvidet til at omfatte også andre førforbrydelser (ulovlig omgang med hittegods, underslæb, bedrageri, mandatsvig, afpresning, skyldnersvig og røveri) og andre måder at sikre en anden udbyttet af det strafbare forhold.

Senere blev hæleriforbrydelsen udvidet til at omfatte yderligere førforbrydelser, og med lov nr. 465 af 7. juni 2001 om ændring af straffeloven fik hæleriforbrydelsen i straffelovens § 290, stk. 1, sin nuværende udformning.

Med lovændringen i 2001 kom hæleri til at omfatte alle førforbrydelser. Samtidig blev bestemmelsen sprogligt moderniseret, idet »fordølgelse« blev ændret til »at skjule«, »vinding« blev ændret til »udbytte«, og »opbevare« og »transportere« blev tilføjet som yderligere eksempler på måder at sikre en anden udbyttet af det strafbare forhold.

Sammenfattende har »hæleri« i straffelovens forstand siden 1933 omfattet bl.a. enhver bistand til at sikre en anden udbyttet af nærmere angivne strafbare forhold, og siden 2001 gælder dette for udbyttet af ethvert strafbart forhold.

2.2.1.2. Hvidvaskning som begreb blev så vidt ses første gang brugt i dansk lovgivning i lov nr. 348 af 9. juni 1993 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge, der gennemførte Rådets direktiv 91/308/EØF af 10. juni 1991 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge. Kommissionens oprindelige forslag (KOM(1990) 106 endelig udg.) brugte i den danske tekst udtrykket »renvaskning af penge«.

I 2006 blev der vedtaget en ny lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme (lov nr. 117 af 27. februar 2006). Det fremgår af forarbejderne, at ændringen fra »hvidvaskning af penge« til »hvidvask af udbytte« havde sammenhæng med, at der foresloges en

hvidvaskdefinition, der svarede til hæleribestemmelsen i straffelovens § 290, og at »hvidvaskning af penge« også i den gældende lov var defineret som dispositioner over »formuegoder« – et begreb, der i hvidvaskdirektivet var defineret som aktiver af enhver art. Endvidere var det nu almindeligt at tale om »hvidvask« og »hvidvaskloven« og ikke om »hvidvaskning« og »hvidvaskningsloven«. Der henvises til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 1331.

I 2017 blev der igen vedtaget en ny lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (lov nr. 651 af 8. juni 2017), hvor »hvidvask af udbytte« i titlen på den tidligere lov blev ændret til »hvidvask«. I lovens enkelte bestemmelser anvendes som oftest ligeledes »hvidvask«, men i nogle tilfælde dog synonymt hermed »hvidvask af penge« eller »hvidvask af udbytte«. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme.

Sammenfattende har udtrykkene »hvidvaskning af penge«, senere »hvidvask af penge« og nu blot »hvidvask« været anvendt i dansk lovgivning til at betegne modtagelse af eller bistand til at sikre udbyttet fra en strafbar handling. På engelsk anvendes synonymt hermed »money laundering«.

2.2.1.3. Når bortses fra såkaldt selvhvidvask, er anvendelsesområdet for straffelovens hæleribestemmelse og hvidvasklovens forebyggende foranstaltninger mod hvidvask i dag det samme.

Hvidvasklovens hvidvaskdefinition bygger på et EU-direktiv og kan derfor ikke indskrænkes.

Danmark er også internationalt forpligtet til at kriminalisere de handlinger, som er omfattet af den gældende hæleribestemmelse. Der er imidlertid ikke noget til hinder for, at kriminaliseringsforpligtelsen opfyldes gennem forskellige strafbestemmelser. Der er således eksempelvis ikke noget til hinder for at opdele den gældende hæleribestemmelse i en ny smallere hæleribestemmelse og en ny selvstændig hvidvaskbestemmelse.

Hæleribestemmelsen er i dag meget bred og omfatter således en række forskelligartede handlinger, der også typisk har forskellige primære formål. Ved nogle former for hæleri er det primære formål typisk at bistå gerningsmanden til førforbrydelsen med at realisere udbyttet, eksempelvis ved at købe eller bistå med at afhænde stjålne genstande. Ved andre former for hæleri er det primære formål derimod typisk at skjule udbyttets ulovlige oprindelse.

Særligt hvor genstanden for hæleriet er penge, der i princippet allerede er direkte omsætbare, vil formålet med hæleriet typisk være en ekstraordinær handling, som i det væsentlige har til formål at skjule udbyttets oprindelse.

Navnlig når genstanden for hæleri er penge, være sig kontanter eller et kontoindestående, involverer hæleriet typisk også andre aktører end mere traditionelt tingshæleri, og hæleri med hensyn til penge kan også potentielt være langt mere omfattende, end hvad der i praksis vil være tilfældet for hæleri med hensyn til eksempelvis stjålne genstande.

En selvstændig hvidvaskbestemmelse, der ikke omfatter hele den gældende hæleribestemmelse, vil give mulighed for at sætte særligt fokus på de former for hvidvask, hvor der potentielt er større risiko for, at

udbytte af kriminalitet typisk via det finansielle system kanaliseres ind i lovlig erhvervsvirksomhed med de deraf følgende negative konsekvenser.

Det er på den baggrund vurderingen, at det vil være hensigtsmæssigt at udskille en del af den gældende hæleribestemmelse i en ny selvstændig hvidvaskbestemmelse i straffeloven.

En sådan ny selvstændig hvidvaskbestemmelse bør omfatte håndtering af udbytte i penge, som enten konverteres, eksempelvis til en anden valuta, eller overføres til et andet land eller til en anden person.

Bestemmelsen bør også gælde, når et udbytte i andet end penge er blevet omsat i penge og dernæst konverteres eller overføres som nævnt. Bestemmelsen bør derimod ikke omfatte den første konvertering af et udbytte i andet end penge til penge. Bestemmelsen bør heller ikke omfatte den blotte modtagelse, anvendelse, opbevaring eller transport af penge, medmindre pengene også enten konverteres eller overføres til et andet land eller en anden person.

Forslaget har den konsekvens, at begrebet »hvidvask« fremover vil have forskellig betydning i straffeloven og hvidvaskloven. Hvidvasklovens anvendelsesområde vil således fremover omfatte såvel hvidvask som hæleri i straffelovens forstand.

2.2.2. Selvhvidvask

2.2.2.1. Den gældende hæleribestemmelse omfatter ikke såkaldt selvhvidvask, hvor den, der har begået en strafbar handling og derved opnået et økonomisk udbytte, efterfølgende håndterer de pågældende formuegoder.

Dette skyldes, at når en gerningsmand straffes for en lovovertrædelse, som har givet et udbytte, omfatter denne straf også, at gerningsmanden har opnået det pågældende udbytte. Handlinger, der har til formål at realisere eller styrke mulighederne for at udnytte dette udbytte, udgør derfor ikke efter gældende ret en ny strafbar handling for gerningsmanden til den oprindelige forbrydelse.

På det principielle plan er den danske afgrænsning af hæleri over for førforbrydelsen således beslægtet med det grundlæggende menneskeretlige princip ne bis in idem, dvs. retten til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange for den samme lovovertrædelse.

2.2.2.2. I det mellemstatslige organ Financial Action Task Force's (FATF's) evaluering af Danmark fra juni 2017 anbefales det, at Danmark kriminaliserer selvhvidvask. I den tekniske del af evalueringen henvises bl.a. til, at hvidvask og modtagelse af stjålne koster ikke er den samme type forbrydelse, og at hvidvask af udbytte fra et vidt spænd af førforbrydelser, som ofte kan ske flere gange og fjernt i tid og sted fra førforbrydelsen, er helt forskellig fra, at en kriminel sælger genstande, han eller hun har stjålet, eller indbetaler stjålne kontanter på sin bankkonto. Det anføres også, at mange andre lande (inklusive lande med samme retstraditioner) har været i stand til at kriminalisere selvhvidvask.

Med hensyn til andre lande har eksempelvis Sverige kriminaliseret selvhvidvask. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til strafbestemmelsen herom, at almindelige strafferetlige principper om sammenstød medfører, at strafansvaret for førforbrydelsen normalt absorberer strafansvaret for selvhvidvask, således at den pågældende kun straffes for forbrydelsen og ikke tillige for selvhvidvask. I visse tilfælde kan der

dog straffes i sammenstød. Det gælder navnlig situationer, hvor en person kun har deltaget i begrænset udstrækning i førforbrydelsen, men haft en afgørende rolle, når det gælder den efterfølgende hvidvask, og i visse situationer, hvor hvidvaskhandlingerne klart går ud over, hvad der kan anses som sædvanlig håndtering af udbyttet fra kriminalitet. Der henvises til den svenske regeringens proposition 2013/14:121 En effektivare kriminalisering af penningtvätt side 112.

I FATF's evaluering af Sverige fra april 2017 vurderes Sverige at opfylde FATF's anbefalinger med hensyn til kriminalisering af selvhvidvask.

Finland har også en strafbestemmelse om selvhvidvask, men den er begrænset til grov hvidvask og endvidere betinget af, at hvidvasken under hensyn til, hvor vedvarende og planmæssige de forskellige gerninger er, udgør den væsentligste og mest bebrejdellesværdige del af den pågældende forbrydelse. Det fremgår af forarbejderne, at bestemmelsen navnlig vil kunne anvendes, når gerningsmanden i ringe grad har medvirket til førforbrydelsen, men i væsentlig grad har medvirket til en efterfølgende hvidvask. Der henvises til Regeringens proposition 138/2011 side 6-7 og 10-11.

I FATF's 9. opfølgingsrapport fra juni 2013 vedrørende evalueringen af Finland vurderes Finland ikke at opfylde FATF's anbefalinger med hensyn til kriminalisering af selvhvidvask, fordi kriminaliseringen af selvhvidvask er begrænset til grov hvidvask.

2.2.2.3. Justitsministeriet finder efter en samlet vurdering, at mest taler for, at den foreslåede nye selvstændige hvidvaskbestemmelse i straffeloven (jf. pkt. 2.2.1 ovenfor) også skal omfatte hvidvaskhandlinger foretaget af gerningsmanden til førforbrydelsen (»selvhvidvask«).

Med den foreslåede afgrænsning af hvidvaskbestemmelsen vil den således i det væsentlige ramme handlinger, der har som sit centrale formål at skjule den ulovlige oprindelse af udbyttet, men som ikke i princippet er nødvendige for at realisere dette udbytte. I modsætning til andet udbytte af strafbare handlinger, der typisk vil skulle omsættes til penge for at generere den vinding, som er tilsigtet med førforbrydelsen, er udbytte i form af penge direkte anvendelige som betalingsmidler, og hvidvaskhandlinger således principielt ikke nødvendige for at realisere udbyttet af den forudgående strafbare handling.

På den baggrund bør en ny hvidvaskbestemmelse også efter omstændighederne kriminalisere hvidvaskhandlinger, der begås af gerningsmanden til den forudgående forbrydelse.

Med en sådan kriminalisering vil Danmark imødekomme bl.a. FATF's kritik af Danmark i evalueringen fra juni 2017.

Med den foreslåede afgrænsning af den nye selvstændige hvidvaskbestemmelse vil kriminaliseringen kun omfatte konvertering eller overførsel af penge. Gerningsmanden til førforbrydelsen vil derfor ikke begå en ny forbrydelse ved at opbevare eller forbruge udbytte eller ved at afhænde eksempelvis stjalne koster. Gerningsmanden til førforbrydelsens efterfølgende konvertering eller overførsel af eksempelvis penge indvundet ved salg af stjalne koster vil imidlertid være omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse.

Almindelige strafferetlige principper om straf i sammenstød vil finde anvendelse. Det betyder, at straffen

for førforbrydelsen i nogle tilfælde vil absorbere straffen for selvhvidvask, sådan at gerningsmanden til førforbrydelsen straffes herfor, men ikke tillige for hvidvask.

Dette svarer til den svenske kriminalisering af selvhvidvask.

2.2.3. Strafferammerne

2.2.3.1. Den almindelige strafferamme for hæleri svarer i dag til den almindelige strafferamme for en række berigelsesforbrydelser, herunder tyveri, underslæb, bedrageri, mandatsvig, afpresning og skyldnersvig, jf. straffelovens § 285, stk. 1.

Justitsministeriet finder, at den almindelige strafferamme for den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse ligesom den gældende hæleribestemmelse bør være den samme som den almindelige strafferamme for berigelsesforbrydelser, dvs. bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

2.2.3.2. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen for hæleri stige til fængsel i 6 år, hvilket svarer til strafferammen for tyveri, afpresning og åger af særligt grov beskaffenhed, jf. § 286, stk. 1.

Strafferammen for flere andre berigelsesforbrydelser, herunder underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldnersvig, af særligt grov beskaffenhed går imidlertid op til 8 års fængsel, jf. § 286, stk. 2. Det samme gælder overtrædelser af særligt grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen, jf. § 289, stk. 1.

Efter den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse kan hvidvask finde sted med hensyn til alle førforbrydelser, der har givet et økonomisk udbytte i penge eller andre formuegoder af økonomisk værdi, som efterfølgende er omsat i penge. Hvidvask efter den foreslåede bestemmelse er en økonomisk forbrydelse, der afhængig af de nærmere omstændigheder kan være lige så alvorlig som de alvorligste ikke-voldelige økonomiske forbrydelser i øvrigt.

Hertil kommer, at det i retspraksis er forekommet, at hæleri i form af konvertering af penge, hvilket fremover vil være omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse, er blevet straffet med det gældende maksimum efter hæleribestemmelsen på 6 års fængsel.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at den øvre strafferamme for særligt grove overtrædelser af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse bør være 8 år. For de tilfælde af hæleri af særligt grov beskaffenhed, der fremover vil være omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse, forhøjes strafmaksimum således fra 6 års til 8 års fængsel.

En sådan forhøjelse af strafmaksimum til 8 års fængsel vil sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf også i de allergroveste tilfælde af hvidvask.

2.3. Lovforslagets udformning

2.3.1. Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven, som kriminaliserer hvidvask.

Det foreslås, at den nye hvidvaskbestemmelse i straffeloven skal omfatte den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Det foreslås samtidig, at den gældende bestemmelse om hæleri skal være subsidier i forhold til den foreslåede hvidvaskbestemmelse.

Forslagene medfører som udgangspunkt ikke, at nye forhold kriminaliseres. Der er i stedet tale om, at en række forhold, som i dag er omfattet af hæleribestemmelsen, fremover i stedet vil være omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse.

I modsætning til den gældende hæleribestemmelse omfatter den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse imidlertid også handlinger, som gerningsmanden til førforbrydelsen foretager. I forhold til gerningsmanden til førforbrydelsen er forslaget således udtryk for en nykriminalisering.

Almindelige strafferetlige principper om straf i sammenstød vil dog finde anvendelse, sådan at straffen for førforbrydelsen i nogle tilfælde vil absorbere straffen efter den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse.

2.3.2. Det foreslås, at straffen for overtrædelse af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse som udgangspunkt er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Det foreslås endvidere, at straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

I forhold til den gældende bestemmelse om hæleri foreslås det således at forhøje den øvre strafferamme for hvidvask af særligt grov beskaffenhed fra 6 år til 8 år.

Denne forhøjelse af strafmaksimum til 8 års fængsel vil sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf også i de allergroveste tilfælde af hvidvask.

Der er ikke tilsigtet en generel forhøjelse af strafniveauet for hvidvask af særligt grov karakter i sammenligning med de straffe, der i dag udmåles for hæleri af særligt grov beskaffenhed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2 (ændring af § 290 og forslag til § 290 a), og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 15. december 2017 til den 17. januar 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Børsmæglerforening Danmark, Danske Regioner, Den Danske Fondsmæglerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Finans Danmark, Finans og Leasing, Forsikring & Pension, Forsikringsmæglerforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Investeringsfondsbranchen, Justitia, KL, Landsdækkende Banker, Landsforeningen KRIM, Lokale Pengeinstitutter og Retspolitisk Forening.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ
		X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Straffelovens § 290 kriminaliserer hæleri.

Det foreslås at indsætte en ny selvstændig bestemmelse om hvidvask i straffelovens § 290 a (jf. lovforslagets § 1, nr. 2), som vil omfatte en del af de handlinger, der i dag er dækket af hæleribestemmelsen i § 290.

I konsekvens heraf foreslås det, at straffelovens § 290 om hæleri fremover ikke skal omfatte forhold, der er omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse i § 290 a.

Forslaget indebærer, at handlinger, der er omfattet af den foreslåede § 290 a, fremover skal straffes efter denne bestemmelse og ikke efter § 290.

Til nr. 2

Det foreslås at indsætte en ny selvstændig bestemmelse om hvidvask i straffelovens § 290 a.

Den foreslåede bestemmelse kriminaliserer navnlig nogle af de handlinger, som i dag er omfattet af straffelovens § 290 om hæleri. Endvidere udvides kriminaliseringen til også at omfatte hvidvask af udbytte af egne strafbare forhold (såkaldt selvhvidvask), jf. nærmere nedenfor.

Bestemmelsen kriminaliserer således visse handlinger med hensyn til udbytte af en strafbar lovovertrædelse (førforbrydelsen). Det er kun handlinger, der foretages, efter at førforbrydelsen er begået, som er omfattet af bestemmelsen. Handlinger foretaget før dette tidspunkt vil i stedet kunne straffes som medvirken til førforbrydelsen, hvis det fornødne forsæt er til stede. Der vil også kunne straffes for medvirken til førforbrydelsen, hvis der før fuldbyrdelsen af førforbrydelsen er truffet aftale om, at den pågældende efterfølgende skal hvidvaske udbyttet. Der henvises i den forbindelse også til bemærkningerne nedenfor om forholdet mellem strafansvaret for førforbrydelsen og efter den foreslåede bestemmelse om hvidvask.

Bestemmelsen omfatter hvidvask af penge, som direkte eller indirekte er udbytte af enhver strafbar lovovertrædelse.

Det kræves ikke, at nogen er dømt eller kan dømmes for førforbrydelsen. Det er heller ikke et krav, at det påvises, hvilken førforbrydelse udbyttet stammer fra. Det vil være tilstrækkeligt til at dømme for hvidvask, at det bevises, at udbyttet stammer fra en eller flere ikke nærmere konkretiserede strafbare lovovertrædelser. Kan det ikke anses for bevist, at udbyttet stammer fra en eller flere strafbare lovovertrædelser, kan der dømmes for forsøg på hvidvask, hvis tiltalte havde forsæt til, at udbyttet stammede fra en eller flere strafbare lovovertrædelser.

Bestemmelsen omfatter også hvidvask af udbytte af en strafbar lovovertrædelse, der er begået i udlandet, herunder tilfælde, hvor førforbrydelsen ikke er undergivet dansk straffemyndighed. Det er i sådanne tilfælde tilstrækkeligt, at førforbrydelsen ville have været strafbar efter dansk ret, hvis en tilsvarende handling var foretaget i Danmark. Dette kan eksempelvis være relevant ved strafbestemmelser, der efter dansk ret er territorialt begrænsede.

Bestemmelsen omfatter ethvert udbytte af strafbar lovovertrædelse, herunder surrogater og frugter, f.eks. renter.

Bestemmelsen tager imidlertid sigte på hvidvask af penge. Dette gælder, både når det direkte udbytte af førforbrydelsen er penge, og når et udbytte i andet end penge er blevet omsat til penge, som derefter hvidvaskes. Penge omfatter det, der er almindeligt accepteret som betalingsmiddel i en eller flere stater. Penge omfatter både kontanter og kontoindeståender. De virtuelle valutaer, som kendes i dag (f.eks. bitcoin), har ikke en sådan funktion som almindeligt betalingsmiddel, at de udgør penge i bestemmelsens forstand.

Bestemmelsen tager således ikke sigte på den første omsætning til penge eller håndtering i øvrigt af et udbytte, som består i andet end penge. Det gælder eksempelvis køb og salg eller udlejning af genstande,

som er stjålet eller i øvrigt fravendt nogen ved en strafbar lovovertrædelse, såvel som transport eller opbevaring af sådanne genstande. Handlinger af denne karakter vil således uændret kunne straffes som hæleri efter straffelovens § 290, når handlingerne foretages af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen. For så vidt angår gerningsmandens egen umiddelbare udnyttelse af et udbytte i andet end penge, eksempelvis gennem brug, salg eller udlejning, gælder ligeledes uændret, at dette ikke er særskilt kriminaliseret, idet straffen for førforbrydelsen fastsættes bl.a. under hensyn til gerningsmandens mulighed for på denne måde at få nytte af udbyttet.

Det anførte gælder også i tilfælde, hvor genstande ændres for at skjule, at de stammer fra kriminalitet. Som eksempler kan nævnes, at en stjålen motorcykel skilles ad og sælges som reservedele, at stelnummeret på en stjålen cykel ændres, eller at en stjålen bil omlakeres eller forsynes med nye nummerplader. Bistand hertil vil således uændret kunne straffes som hæleri efter straffelovens § 290, mens gerningsmanden til førforbrydelsens egne handlinger af denne karakter skal bedømmes efter lovgivningen i øvrigt. Det er eksempelvis selvstændigt kriminaliseret at fjerne en cykels stelnummer eller at køre i en uindregistreret eller afregistreret bil. Hertil kommer, at hvis gerningsmanden sælger stjalne genstande til en godtroende erhverver, vil der ofte være tale om bedrageri efter straffelovens § 279.

Bestemmelsen vil imidlertid omfatte eventuelle efterfølgende hvidvaskhandlinger med hensyn til penge, som er opnået ved eksempelvis salg eller udlejning af stjalne genstande.

Det foreslås, at bestemmelsen skal omfatte den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse. Som nævnt betyder det, at den første konvertering til penge af udbytte i andet af penge falder uden for bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter eksempelvis veksling af udbyttet til en anden valuta og overførsel af udbyttet til en anden person, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse.

Den blotte indsættelse af udbyttet på en bankkonto eller overførsel mellem to almindelige konti, eksempelvis lønkonto, budgetkonto eller opsparingskonto, som tilhører samme person, er ikke omfattet af bestemmelsen. En overførsel til en konto, som tilhører en anden person, eller til en konto i et andet land vil imidlertid være omfattet, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Investering af pengene, være sig i værdipapirer, fast ejendom eller andet, vil også være en konvertering, der er omfattet af bestemmelsen, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Dette gælder også ved investering i (køb af) virtuel valuta (f.eks. bitcoin).

Bestemmelsen vil i kraft af den almindelige medvirkensregel i straffelovens § 23 også omfatte den, der i forbindelse med eller med henblik på konvertering eller overførsel af penge skjuler eller tilslører udbyttets karakter, oprindelse, placering eller bevægelser, rådigheden eller rettigheder over det eller ejendomsretten til det. Som eksempel kan nævnes fremstilling af dokumenter, der angiver en urigtig lovlig oprindelse til udbyttet, eksempelvis i form af lån, tilbagebetaling af lån, salgssum eller overskud af erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen omfatter ikke den blotte modtagelse eller opbevaring af udbytte. Handlinger af denne karakter vil således uændret kunne straffes som hæleri efter straffelovens § 290, når handlingerne foretages af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen.

Transport af kontante penge vil være omfattet af bestemmelsen, hvis transporten indebærer, at udbyttet overføres fra en person til en anden eller til et andet land. Transport, der alene går ud på for en anden at flytte kontante penge fra et sted i landet til et andet, vil derimod uændret skulle henføres under straffelovens § 290. Det anførte gælder, både når det oprindelige udbytte bestod i kontante penge, og når udbytte i anden form er blevet omsat til kontante penge.

Bestemmelsen omfatter handlinger foretaget af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen, såvel som handlinger foretaget af personer, der har medvirket til førforbrydelsen. Almindelige strafferetlige principper om sammenstød finder anvendelse, jf. nærmere nedenfor.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene håndterer udbytte i andet end penge. Dette skyldes, at den foreslåede bestemmelse som beskrevet ovenfor i det hele taget ikke tager sigte på sådanne handlinger, heller ikke når de foretages af andre end gerningsmanden til førforbrydelsen. Som eksempler kan nævnes brug, salg, udlejning, udlån, opbevaring, transport eller håndtering i øvrigt af stjålne genstande.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder også uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene opbevarer penge, transporterer penge inden for samme land, indsætter penge på sin egen bankkonto i samme land eller anvender penge på forbrug. Dette gælder, hvad enten pengene er det oprindelige udbytte, eller det oprindelige udbytte er blevet omsat i penge, og skyldes, at sådanne handlinger ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Gerningsmanden til førforbrydelsen vil derimod være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende eksempelvis veksler penge enten til en anden valuta eller til pengesedler i samme valuta, som er vanskeligere at spore end det oprindelige udbytte. Det er efter den foreslåede bestemmelse en forudsætning, at konverteringen sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der kan være tilfælde, hvor en veksling ikke sker helt eller delvis med dette formål, men eksempelvis alene med henblik på almindeligt forbrug under en ferie i et andet land.

Gerningsmanden til førforbrydelsen vil ligeledes være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende eksempelvis investerer penge i værdipapirer, fast ejendom eller andet. Der kan være grænsetilfælde mellem investering og forbrug, men hvis den købte genstand har en betydelig gensalgsværdi både absolut og relativt i forhold til anskaffelsesprisen, må anskaffelsen anses som en investering, selv om genstanden også har brugsværdi. Afhængig af de nærmere omstændigheder kan det eksempelvis gælde biler, både, kostbare ure eller smykker, dyrt pelsværk, årgangsvine og kunstgenstande.

De anførte eksempler illustrerer undergrænsen for hvidvask. Gerningsmanden til førforbrydelsen vil også overtræde den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende deltager i mere avancerede hvidvaskhandlinger, hvori indgår eksempelvis selskabskonstruktioner, proformatransaktioner, stråmænd, spejlhandler eller andre konverteringer eller overførsler gennem flere led og/eller flere lande.

Almindelige strafferetlige principper om straf i sammenstød vil finde anvendelse. Det betyder, at strafansvaret for førforbrydelsen absorberer strafansvar efter den foreslåede hvidvaskbestemmelse for så vidt angår forhold, der knytter sig accessorisk til førforbrydelsen som normalt forekommende bi-omstændigheder. I praksis vil gerningsmanden til førforbrydelsen derfor især kunne straffes efter den foreslåede

hvidvaskbestemmelse, hvis de hvidvaskhandlinger, den pågældende har foretaget, går væsentligt ud over sædvanlig håndtering af udbyttet af en lovovertrædelse.

I det omfang strafansvaret efter den foreslåede hvidvaskbestemmelse ikke absorberes af strafansvaret for førforbrydelsen, skal spørgsmålet om forældelse af strafansvar vurderes særskilt for førforbrydelsen og den foreslåede hvidvaskbestemmelse. Der vil således kunne være tilfælde, hvor strafansvaret for førforbrydelsen er forældet, men hvor gerningsmanden til førforbrydelsen stadig kan straffes for hvidvask, enten på grund af en længere forældelsesfrist, eller fordi hvidvasken er foretaget på et senere tidspunkt.

Bestemmelsen omfatter forsætlige forhold, jf. straffelovens § 19. Forsæt kan i overensstemmelse med almindelige strafferetlige principper og afhængig af sagens nærmere omstændigheder bl.a. bevises på grundlag af objektive kendsgerninger.

Juridiske personer kan straffes for hvidvask, jf. straffelovens § 306 og kapitel 5. I givet fald kan både den juridiske person og de fysiske personer, der inden for dens virksomhed har begået hvidvasken, straffes.

Forsøg og medvirken til hvidvask kan straffes efter de almindelige regler i straffelovens §§ 21 og 23.

Det foreslås, at hvidvask som udgangspunkt straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. stk. 1.

For hvidvaskhandlinger, der i dag er omfattet af hæleribestemmelsen i § 290, er der ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til den eksisterende praksis eller i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

I det omfang hvidvask af udbytte af egne strafbare forhold skal straffes efter den foreslåede bestemmelse (jf. herom ovenfor), forudsættes det, at straffen udmåles på samme måde som for tilsvarende hvidvaskhandlinger med hensyn til udbytte af andres strafbare forhold.

Der vil kunne være tilfælde, hvor førforbrydelsen som udgangspunkt straffes med bøde, men hvor straffniveauet for overtrædelse af den foreslåede § 290 a vil være fængsel, når der tages udgangspunkt i det nuværende straffniveau for hæleri efter straffelovens § 290.

Det foreslås i *stk. 2*, at straffen for hvidvask kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Opregningen af de strafforhøjende omstændigheder er ikke udtømmende, og det afgørende for anvendelsen af *stk. 2* vil være en konkret helhedsbedømmelse.

Beskrivelsen af de strafforhøjende omstændigheder er magen til den gældende bestemmelse i straffelovens § 290, *stk. 2*, om særligt groft hæleri, og det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse skal forstås på samme måde.

Det foreslåede strafmaksimum på 8 år for hvidvask af særligt grov beskaffenhed indebærer, at straf-

maksimum for hvidvaskhandlinger, der i dag er omfattet af § 290, stk. 2, om hæleri af særligt grov beskaffenhed, forhøjes fra 6 år til 8 år.

Denne forhøjelse af strafmaksimum til 8 års fængsel vil sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf også i de allergroveste tilfælde af hvidvask.

Der er ikke tilsigtet en generel forhøjelse af straffniveauet for hvidvask af særligt grov karakter sammenlignet med det gældende straffniveau for hæleri af særligt grov beskaffenhed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det forslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Det følger af straffelovens § 3, at spørgsmålet om straf for handlinger, som er foretaget før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter de nye regler, men at afgørelsen dog ikke må blive strengere end efter de tidligere regler.

Den foreslåede § 290 a vil derfor også omfatte forhold, som er begået før lovens ikrafttræden og da var omfattet af § 290, men som pådømmes efter lovens ikrafttræden. Den foreslåede forhøjelse af strafferammen fra 6 års til 8 års fængsel, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed, vil dog kun finde anvendelse på forhold, som er begået efter lovens ikrafttræden.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder en særlig kriminallov. Der er derfor ikke foreslået hjemmel til at sætte lovforslaget i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I straffeloven, jf. lovekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, som ændret ved § 1 i lov nr. 1402 af 5. december 2017 og § 1 i lov nr. 1680 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

§ 290. For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. ---

1. I § 290, *stk. 1*, indsættes efter »af en strafbar lovovertrædelse«: », medmindre forholdet er omfattet af § 290 a«.

2. Efter § 290 indsættes:

»§ 290 a For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.